

Spôsob začatia daňovej kontroly

Spôsob začatia daňovej kontroly

Daňovú kontrolu možno podľa daňového poriadku¹ začať dvoma spôsobmi:

- i. oznámením,
- ii. bez oznámenia.

Oznámením o daňovej kontrole

Najčastejším spôsobom začatia daňovej kontroly je na základe oznámenia, ktoré zasiela správca dane daňovému subjektu. Daňový poriadok vymedzuje základné náležitosti, ktoré musí oznámenie obsahovať:

- i. deň začatia daňovej kontroly
- ii. miesto výkonu daňovej kontroly
- iii. druh kontrolovanej dane
- iv. kontrolované zdaňovacie alebo účtovné obdobie
- v. lehota na predloženie všetkých dokladov potrebných na vykonanie daňovej kontroly

Deň začatia daňovej kontroly

Daňová kontrola sa spravidla začína dňom určeným v tomto oznámení. Deň začatia daňovej kontroly určuje správca dane. Ak na strane daňového subjektu existuje dôvod, pre ktorý nemožno začať daňovú kontrolu v deň ktorý správca dane určil v oznámení, už v tomto momente je daňový subjekt povinný začať komunikovať so správcou dane a informovať ho o tejto skutočnosti. Daňový subjekt je povinný jednak

- i. oznámiť správcovi dane (v lehote 8 dní od doručenia oznámenia o daňovej kontrole), že existujú dôvody pre ktoré nemožno začať daňovú kontrolu v deň určený v oznámení, a zároveň
- ii. dohodnúť so správcou dane iný (nový) termín začatia daňovej kontroly.

Túto povinnosť si môže daňový subjekt splniť jednoduchým listom - oznámením, ktoré bude obsahovať vyššie spomínané skutočnosti. Pri návrhu nového termínu začatia daňovej kontroly treba mať na pamäti, že nový termín nesmie byť neskôr ako 40 dní od doručenia oznámenia o daňovej kontrole. Ak napr. bolo daňovému subjektu doručené oznámenie dňa 1.4.2021, daňová kontrola musí začať najneskôr dňa 11.5.2021. Dôvodmi pre ktoré nemožno začať daňovú kontrolu v deň určený v oznámení správcu dane môžu byť napr. služobná cesta, práceneschopnosť, celozávodná dovolenka, prípadne karanténa zamestnanca alebo konateľa daňového subjektu, ktorý je schopný poskytnúť potrebnú súčinnosť správcovi dane.

¹ Zákon č. 563/2009 Z.z. o správe daní (daňový poriadok) v znení neskorších predpisov.

Miesto výkonu daňovej kontroly

Podrobne je výklad k miestu výkonu daňovej kontroly uvedený v 2. časti tohto seriálu - Rozsah a miesto vykonávania daňovej kontroly.

Daňová kontrola sa vykonáva spravidla u daňového subjektu alebo na mieste kde to účel kontroly vyžaduje. Ak správca dane v oznámení určí ako miesto výkonu daňovej kontroly sídlo daňového subjektu, ale skutočná prevádzka je na inom mieste, daňový subjekt môže o tejto skutočnosti upovedomiť správcu dane a navrhnúť vykonať kontrolu na inom (vhodnom) mieste.

Druh kontrolovanej dane

Správca dane v oznámení vymedzí akú daň bude kontrolovať (daň z príjmov, daň z pridanej hodnoty, spotrebné dane alebo niektorá z miestnych daní). Pričom správca dane počas daňovej kontroly môže vyžadovať predložiť len tie doklady a vysvetlenia, ktoré sa týkajú uvedeného druhu dane. Ak je napríklad v oznámení uvedené, že kontrola sa bude týkať dane z príjmov, správca dane nie je oprávnený požadovať doklady a informácie týkajúce dane z pridanej hodnoty, prípadne inej dane ako dane z príjmov.

Existuje tu však výnimka, a to v prípade, ak dôjde k rozšíreniu daňovej kontroly o iný druh dane. Správca dane má totiž právo v priebehu daňovej kontroly rozšíriť výkon daňovej kontroly aj na inú daň, ak zistí skutočnosti, ktoré by to odôvodňovali. Napr. správca dane v oznámení vymedzil daň z pridanej hodnoty ako daň, ktorá sa bude kontrolovať. Počas daňovej kontroly však správca dane zistí, že výdavky uvedené na faktúrach, o ktorých daňový subjekt účtoval nespĺňajú náležitosti daňového výdavku. V tomto prípade má správca dane dve možnosti a to buď (i) rozšíriť predmet daňovej kontroly aj o daň z príjmov, alebo (ii) postúpiť túto informáciu nadriadenému zamestnancovi správcu dane, na základe čoho zrejme dôjde u daňového subjektu k začatiu ďalšej daňovej kontroly na daň z príjmov.

Kontrolované zdaňovacie alebo účtovné obdobie

Pre vymedzenie kontrolovaného zdaňovacieho alebo účtovného obdobia v oznámení o daňovej kontrole platí obdobie ako pre druh kontrolovanej dane. Správca dane je oprávnený kontrolovať len tie doklady a požadovať len také vysvetlenia, ktoré sa týkajú zdaňovacieho, resp. účtovného obdobia uvedeného v oznámení o začatí daňovej kontroly. Iné doklady týkajúce sa iného ako v oznámení vymedzeného zdaňovacieho, resp. účtovného obdobia môže správca dane požadovať a kontrolovať len v prípade, ak dôjde k rozšíreniu výkonu daňovej kontroly o ďalšie zdaňovacie, resp. účtovné obdobie.

Lehota na predloženie dokladov

Okrem vyššie spomínaných náležitostí musí oznámenie o začatí daňovej kontroly obsahovať aj lehotu na predloženie všetkých dokladov, ktoré správca dane na vykonanie daňovej kontroly požaduje spolu so zoznamom týchto dokladov. Nejde o taxatívny a konečný zoznam dokladov, ktoré bude správca dane počas daňovej kontroly kontrolovať. Ide len o prvotné doklady, ktoré je povinný daňový subjekt predložiť. Správca dane na základe zistených skutočností môže v priebehu daňovej kontroly požadovať aj iné doklady.

Správca dane s vymedzením lehoty na predloženie dokladov zároveň daňový subjekt upovedomí o následkoch ich nepredloženia. Následkom nepredloženia dokladov môže byť určenie dane podľa pomôcok (viac o tomto inštitúte sa dočítate v 1. časti seriálu *Daňová kontrola- predmet, účel, dôsledky*).

Bez oznámenia – spísaním zápisnice

Bez oznámenia možno daňovú kontrolu začať len v troch prípadoch, a to:

- i. ak je dôvodné podozrenie, že účtovné alebo iné doklady budú pozmenené, znehodnotené alebo zničené,
- ii. ak o vykonanie daňovej kontroly požiadajú orgány činné v trestnom konaní,
- iii. ak to ustanovuje osobitný predpis².

Ak sa daňová kontrola začína bez oznámenia, v deň jej začatia správca dane, resp. ním poverený zamestnanec spíše zápisnicu o začatí daňovej kontroly. V zápisnici o začatí daňovej kontroly musí byť uvedený deň začatia daňovej kontroly (teda deň spísania zápisnice), miesto vykonávania daňovej kontroly (spravidla miesto spísania zápisnice), predmet daňovej kontroly, kontrolované zdaňovacie alebo účtovné obdobie.

Spôsob začatia daňovej kontroly + náležitosti	Oznámením	Bez oznámenia
DEŇ ZAČATIA	X	X
MIESTO VÝKONU	X	X
DRUH KONTROLOVANEJ DANE (PREDMET DAŇOVEJ KONTROLY)	X	X
KONTROLOVANÉ OBDOBIE	X	X
LEHOTA NA PREDLOŽENIE DOKLADOV	X	-

Prečo je deň začatia daňovej kontroly dôležitý

Zhrnutie – za deň začatia daňovej kontroly sa považuje

- i. deň uvedený v oznámení správcu dane o daňovej kontrole, alebo
- ii. deň, v ktorý bola spísaná zápisnica o začatí daňovej kontroly, alebo
- iii. iný deň, ktorý daňový subjekt dohodol so správcou dane.

² Zákony o spotrebných daniach.

Presné určenie dňa začatia daňovej kontroly má dôležitý význam, pretože

- i. začatie daňovej kontroly znemožňuje daňovému subjektu podať dodatočné daňové priznanie za kontrolovanú daň a kontrolované zdaňovacie obdobie, tzn. po dni začatia daňovej kontroly už nie je možné nič meniť,
- ii. od tohto dňa začína plynúť lehota na vykonanie daňovej kontroly (v minulosti práve väčšina sporov s daňovým úradom spočívala v prekročení zákonnej lehoty na vykonanie daňovej kontroly zo strany správcu dane); *viac o lehote na vykonanie daňovej kontroly v 6. časti tohto seriálu - Lehota na vykonanie daňovej kontroly.*